

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W LUBLINIE**

Lublin, 2025-12-23

WOA.053.15.2025.AS

Odpowiadając na petycję z dnia 18 września 2025 r. złożoną do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie dnia 23 września 2025 r. dotyczącą sprzeciwu wobec powołania rezerwatu „Dołhodęby” oraz rezerwatu w leśnictwie Witków, działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (tj. Dz. U z 2018 r., poz. 870) informuję co następuje.

Zgodnie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.), rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, zwierząt i grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Natomiast art. 13 ust. 3 ww. ustawy wskazuje, że uznanie za rezerwat przyrody obszarów, następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, które określa jego nazwę, położenie lub przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, cele ochrony oraz rodzaj, typ i podtyp rezerwatu przyrody, a także sprawującego nadzór nad rezerwatem. Regionalny dyrektor ochrony środowiska uznaje obszar za rezerwat w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, po zasięgnięciu opinii regionalnej rady ochrony przyrody.

Według art. 7 ust. 1 utworzenie lub powiększenie obszaru rezerwatu przyrody jest celem publicznym w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1145 ze zm).

Rezerwat przyrody, obok parku narodowego, jest formą ochrony o najwyższej randze i najsurowszym reżimie ochronnym. Obejmuje on najcenniejsze obszary o charakterze naturalnym. W rezerwacie ochronie podlega całość przyrody żywej i nieożywionej i obowiązuje szereg zakazów szczegółowo określonych w art. 15. ust 1 ustawy o ochronie przyrody.

Projektowane rezerwaty przyrody „Dołhodęby” i „Witków” są położone w powiecie hrubieszowskim, na terenie gminy Dołhobyczów. Całość gruntów planowanych rezerwatów należy do Skarbu Państwa i znajduje się w zarządzie Nadleśnictwa Mircze, należącego do Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie. Projektowany rezerwat „Dołhodęby” tworzą wydzielania leśne w leśnictwie Dołhobyczów, natomiast projektowany rezerwat „Witków” tworzą wydzielania leśne w leśnictwie Witków (według Planu Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Mircze na lata 2019-2028). Tereny te znajdują się w granicach specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Lasy Dołhobyczowskie PLH060103 i reprezentują jeden z przedmiotów ochrony tego obszaru, tj. grąd subkontynentalny w odmianie wołyńskiej.

Jest to specyficzna odmiana lasu liściastego, występująca w Polsce tylko na Wyżynie Wołyńskiej, i tylko w tej części województwa lubelskiego. Ten las ma zatem unikatowe znaczenie, charakteryzuje się naturalnym charakterem, z dominacją dębu i grabu, a jego występowanie jest powiązane z żyznymi glebami i obecnością rzadkich gatunków runa:

buławnika wielkokwiatowego, gnieźnika leśnego, podkolanów. Odmiana ta charakteryzuje się znacznym udziałem czereśni *Prunus avium* w drzewostanie oraz częstym występowaniem miodownika melisowatego, jaskra kaszubskiego.

Rezerваты przyrody są w skali kraju jednym z istotnych sposobów zabezpieczenia różnorodności biologicznej. Sieć rezerwatów przyrody powinna odzwierciedlać różnorodność przyrody naszego regionu, w tym przede wszystkim naszą specyfikę regionalną i lokalną. Natomiast wśród rezerwatów przyrody o charakterze leśnym, jakie istnieją na terenie województwa lubelskiego, nie ma rezerwatu, który chroniłby las grądowy w odmianie wołyńskiej.

Dlatego też utworzenie rezerwatów „Dołhodęby” i „Witków” ma duże znaczenie dla podkreślenia naszej przyrodniczej tożsamości, a celem ochrony projektowanych rezerwatów jest zachowanie gądu subkontynentalnego w odmianie wołyńskiej. Warto podkreślić, że o walorach tego fragmentu lasu decyduje jego stan zachowania, bogactwo gatunków oraz stadium rozwoju siedliska leśnego. W drzewostanie zgłoszonych rezerwatów dominuje dąb szypułkowy o średnim wieku ponad 140 lat. W drugim piętrze drzewostanu przeważa grab, a w domieszce występuje brzoza brodawkowata i czereśnia. Sporadycznie występuje sosna. Teren ten to jeden z ostatnich w Polsce, fragmentów tak dobrze zachowanych gądów subkontynentalnych w odmianie wołyńskiej. W runie natomiast stwierdzono typowe dla gądu wysokiego gatunki roślin, tj.: zawilec gajowy *Anemonene morosa*, kopytnik pospolity *Asarum europaeum*, turzyca orzęsiona *Carex pilosa*, przytulia wonna *Galium odoratum*, groszek wiosenny *Lathyrus vernalis*, czyściec leśny *Stachys sylvatica*, kokoryczka wonna *Polygonatum odoratum*, czworolist pospolity *Paris quadrifolia*, czerniec gronkowy *Actaea spicata*, wawrzynek wilczytko *Daphne mezereum* (gatunek objęty ochroną częściową), miodownik melisowaty *Melittis melissophyllum*. Na terenie rezerwatu występują licznie storczyki: kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*, buławnik wielkokwiatowy *Cephalanthera damasonium*, podkolan zielonawy *Platanthera chlorantha*, podkolan biały *Platanthera bifolia* oraz gnieźnik leśny *Neottia nidusavis*.

W projektowanych rezerwach „Dołhodęby” i „Witków” stwierdzono ponadprzeciętne wysokie zagęszczenie muchołówki białoszyjej *Ficedula albicollis*, a także gniazdowanie innych rzadkich gatunków ptaków, m.in. dzięcioła średniego *Dendrocopos medius*, muchołówki małej *Ficedula parva* i orlika krzykliwego *Clanga pomarina*.

Teren planowanych rezerwatów stanowi też siedlisko lęgowe wielu rzadkich i chronionych gatunków nietoperzy. W planowanym rezerwacie „Witków” występują dwa gatunki z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, tj. nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii* oraz mopek zachodni *Barbastella barbastellus*. Na terenie planowanego rezerwatu „Dołhodęby” oprócz dwóch gatunków nietoperzy wskazanych wcześniej występuje dodatkowo nocek Alkatoe *Myotis alcathoe*. Są to gatunki ściśle związane z dojrzałymi lasami, szczególnie grądowymi i mieszanymi. W nich żerują i zakładają kolonie rozrodcze, zwykle w szczelinach i pęknięciach pni i gałęzi, pod odstającą korą. Z tego powodu wymagają lasów w zaawansowanych stadiach wieku, o zróżnicowanej – zbliżonej do naturalnej – strukturze. Występowanie ich w tych rezerwach świadczy o ich bardzo dużej wartości biocenotycznej.

Biorąc pod uwagę powyższe, należy podkreślić, że obiekt w pełni spełnia definicję rezerwatu przyrody podaną w art. 13 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody tj. obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Z uwagi na powyższe Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie podjął decyzję o wszczęciu procedury ustanowienia obu rezerwatów przyrody.

W dniu 20 maja 2025 r. odbyło się spotkanie terenowe przedstawicieli RDOŚ w Lublinie, Lubelskiego Towarzystwa Ornitologicznego oraz przedstawicieli Nadleśnictwa Mircze na obszarze proponowanych rezerwatów przyrody celem weryfikacji walorów przyrodniczych obszaru „na gruncie”. Na podstawie merytorycznej oceny walorów przyrodniczych został

opracowany projekt zarządzenia w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Dołhobyczów” i „Witków”. Projekty te zostaną poddane konsultacjom społecznym w celu umożliwienia wypowiedzenia się w tej sprawie wszystkim zainteresowanym, w tym złożenia uwag i wniosków, w trybie art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.).

W ramach tych konsultacji obwieszczenia RDOŚ w Lublinie oraz projekty zarządzeń w sprawie uznania rezerwatu przyrody „Dołhobyczów” i „Witków” wraz z uzasadnieniem zostaną opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej RDOŚ w Lublinie oraz przesłane do właściwej gminy (w tym przypadku gminy Dołhobyczów) oraz Nadleśnictwa Mircze, w celu ich upublicznienia lokalnej społeczności. Wtedy wszyscy zainteresowani, w tym mieszkańcy sąsiednich miejscowości będą mogli wnieść swoje uwagi do projektów aktów ustanawiających rezerwaty, a Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie będzie zobowiązany do ich rozpatrzenia.

Następnie projekty zarządzeń będą przedstawione do zaopiniowania Regionalnej Radzie Ochrony Przyrody działającej przy Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie. Po przeprowadzeniu procedury konsultacji społecznych i uzyskaniu pozytywnej opinii Regionalnej Rady Ochrony Przyrody możliwe będzie dopiero ustanowienie rezerwatów przyrody „Dołhobyczów” i „Witków”.

Ponadto pragnę poinformować, że przepisy trybie art. 15 ust 1 pkt. 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.) umożliwiają wprowadzenie odstępstw od zakazów obowiązujących na terenie rezerwatu i udostępnienie miejsc do zbioru płodów runa leśnego np. grzybów, o ile nie będzie to negatywnie oddziaływało jego na przedmioty ochrony. Wyznaczenie tych miejsc odbywa się na mocy odrębnego zarządzenia RDOŚ, które może być wydane po utworzeniu rezerwatu przyrody.

W ocenie RDOŚ w Lublinie, biorąc pod uwagę leśny charakter proponowanego rezerwatu, jego udostępnienie do zbioru płodów runa leśnego nie będzie miało negatywnego wpływu na jego przedmioty ochrony. Dlatego też, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym, RDOŚ podejmie działania w tym kierunku. Wraz z projektem zarządzenia w sprawie uznania za rezerwat przyrody konsultacjom społecznym zostanie poddany także projekt zarządzenia dotyczący sposobu udostępnienia terenu rezerwatu.

Rezerwaty przyrody, poza funkcją ochronną, posiadają także znaczenie dla zwiększenia atrakcyjności gminy, mogą wspierać różne dziedziny rozwoju. Świadczy o tym wiele przykładów w województwie lubelskim. Ponadto informuję, że zgodnie z art. 29 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2024, poz. 1572) jednostki samorządu terytorialnego (w tym gminy), na terenie których znajdują się obszary o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione, przez które rozumie się m.in. rezerwaty przyrody, otrzymują środki finansowe z budżetu państwa w postaci subwencji, która zwiększa dochody tych samorządów. Wysokość subwencji uzależniona jest od powierzchni rezerwatu przyrody oraz stawki bazowej za 1 ha obszaru prawnie chronionego, w roku 2025 dla gmin wynosi 310 zł. za 1 ha powierzchni rezerwatu przyrody. Stawka ta w następnych latach będzie podlegała waloryzacji.

Podsumowując deklaruję, że wszystkie uwagi zgłoszone do projektów rezerwatów przyrody, które zostaną przedłożone do konsultacji, zostaną bardzo wnikliwie rozpatrzone. Wyrażam jednocześnie nadzieję, że inicjatywa powołania nowych rezerwatów przyrody spotka się z przychylnością i akceptacją mieszkańców okolicznych miejscowości.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie
Beata Sielewicz

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Otrzymują:

1. Pan (wraz z Informacją ogólną o przetwarzaniu danych osobowych w
Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie)
2. Aa.